

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií

Teze diplomové práce

Metriky zajišťující webovou přístupnost

Bc. Josef Vegner

© 2018 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce se zabývá přístupností webových portálů veřejné správy s důrazem na zvolené metriky přístupnosti. Jejím hlavním cílem je analýza přístupnosti vybraných webových portálů veřejné správy a následná komparace české vyhlášky o přístupnosti s celosvětovým standardem WCAG 2.0. Teoretická východiska se věnují problematice webové přístupnosti, především pak popisu a analýze zvolených předpisů. Praktická část je zaměřena na analýzu tří vybraných webových portálů městské části Praha 16. Analýza je rozdělena do dvou částí, zaměřených na testování přístupnosti. V první řadě je provedena kontrola automatickými nástroji, po které následuje ruční testování dle zvolených pravidel přístupnosti. Výstupy analýzy jsou zobecněny a na jejich základě dochází k identifikaci nejčastěji se vyskytujících bariér v přístupnosti. Poslední část práce je věnována srovnání vyhlášky č. 64/2008 Sb. se standardem WCAG 2.0 a stanovení obecných nedostatků.

Klíčová slova: webdesign, přístupnost, hendikep, metriky přístupnosti, WCAG, vyhláška o přístupnosti, metodika přístupnosti, asistivní technologie

Cíl práce

Hlavním cílem práce je analýza vybraných webových portálů z hlediska přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením a následná komparace české vyhlášky o přístupnosti s celosvětovým standardem. Práce bude zaměřena zejména na případné rozdíly mezi oběma metrikami. Mezi dílčí cíle patří analýza situace přístupnosti webových portálů veřejné správy a případná identifikace problémů a bariér pomocí vhodných analytických nástrojů.

Metodika

První část diplomové práce bude věnována studiu a analýze odborných informačních zdrojů zabývajících se zvolenou problematikou. Praktická část práce bude založena na vypracování případové studie analyzující přístupnost konkrétních webových portálů s důrazem na zvolené metriky přístupnosti a jejich potenciální rozdíly. Jednotlivé výstupy analýzy budou následně porovnány a zhodnoceny. Na základě syntézy teoretických poznatků a výsledků praktické části práce budou formulovány závěry diplomové práce.

Vlastní práce a výsledky

Praktická část obsahuje analýzu přístupnosti vybraných portálů veřejné správy. Východiska této analýzy jsou založena na důležitých poznatcích z teoretické části, zejména na rozboru obou zvolených metrik přístupnosti. Pro značnou obsáhlost jednotlivých portálů došlo v rámci testování přístupnosti na výběr konkrétních stránek daného portálu. Jejich výběr byl stanoven tak, aby pokryl většinu webového prostředí. Samotné testování bylo rozděleno do dvou částí. V rámci první části se autor práce úzce zaměřil na kontrolu automatickými nástroji, která posloužila k vytvoření podkladů pro hlavní část. V té se za pomoci ruční kontroly, která byla doplněna o výstupy odečítače obrazovky NVDA, otestovala přístupnost dle konkrétních pravidel vyhlášky č. 64/2008 Sb. a mezinárodního standardu WCAG 2.0 dle úrovně kritérií AA. Výstupy testování jsou v praktické části důkladně okomentovány a rovněž zaneseny do přehledných tabulek.

Z proběhnuté analýzy vyplývá, že ani jeden z testovaných subjektů veřejné správy nesplňuje stanovená pravidla přístupnosti. V průměru došlo k porušení jedné třetiny pravidel, která se mimo jiné týkala minimálního kontrastu, netextového obsahu, syntaktické správnosti či aktuálního stavu uživatelského rozhraní. Na základě porušených pravidel byly nejčastější prohřešky napříč oběma metrikami zobecněny a zformulovány do několika zásad, které identifikují nejčastěji se vyskytující problémy a bariéry v přístupnosti u portálů veřejné správy. Rovněž byly komparací obou metrik stanoveny obecné nedostatky, které jsou specifické pro pravidla vyhlášky č. 64/2008 Sb. a které proti celosvětovému standardu WCAG 2.0 chybí. Patří sem:

- výstižně definovaný alternativní text,
- časově závislé titulky,
- nadepsané tabulky,
- automatická změna části obsahu,
- viditelný focus,
- aktuální informace o stavu uživatelského rozhraní.

Závěr

Testované portály veřejné správy nedodržují požadavky přístupnosti, a to bez ohledu na zvolenou metriku. Z práce rovněž jednoznačně vyplývá, že i přes značnou podobnost mezi oběma metrikami, nepokrývají pravidla vyhlášky č. 64/2008 Sb. všechny požadavky v přístupnosti webových stránek, jako je implementuje mezinárodně uznávaný standard ISO/IEC 40500:2012 - WCAG 2.0. Na tyto nedostatky je třeba v rámci připravované implementace evropské směrnice o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací do české legislativy brát největší zřetel.

Využití zobecněných poznatků lze aplikovat na kterékoli webové stránky, které byly při svém vývoji tvořeny dle pravidel vyhlášky č. 64/2008 Sb.

Vybrané zdroje

CALDWELL, Ben, Michael COOPER a Gregg VANDERHEIDEN, ed., 2008. Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0. W3C [online]. W3C [cit. 2017-10-17]. Dostupné z: <https://www.w3.org/TR/WCAG20/>

CONNOR, Joshue O., c2012. Pro HTML5 accessibility: building an inclusive web. New York: Distributed to the book trade worldwide by Springer Science Business Media. ISBN 978-1430241942.

HARPER, Simon, YESILADA, Yeliz (ed.), 2008. Web accessibility: a foundation for research. Springer Science & Business Media. ISBN 978-1848000490.

MVČR, 2017. Metodický pokyn k vyhlášce č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti). Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2017-10-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/metodicky-pokyn-k-vyhlasce-c-64-2008-sb-o-forme-uverejnovani-informaci-souvisejicich-s-vykonem-verejne-spravy-prostrednictvim-webovych-stranek-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim-vyhlasce-o-pristupnosti.aspx>

PAVLÍČEK, Radek, 2010. Seriál: WCAG 2.0. Zdroják.cz [online]. Praha: Devel.cz Lab s.r.o [cit. 2017-10-15]. Dostupné z: <https://www.zdrojak.cz/serialy/wcag-2-0/>

ŠPINAR, David, 2004. Tvoříme přístupné webové stránky: připraveno s ohledem na novelu Zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Brno: Zoner Press. Encyklopedie webdesignera. ISBN 80-868-1511-0.